

Seat No. : _____

NN-105

December-2015

M.Com., Sem.-I

401 : Financial Economics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (a) નાણાકીય બજારનું માળખું ટૂંકમાં વર્ણવો. 7
અથવા
નાણા બજારના લક્ષણો સમજાવો.
- (b) કોઈપણ બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 4
(i) જોખમ અને અનિશ્ચિતતા એટલે શું ?
(ii) વર્તમાન મૂલ્ય અને ભવિષ્યના મૂલ્ય વચ્ચે શો તફાવત છે ?
(iii) વળતર પર ચક્રવૃદ્ધિની સંચયી અસર શું થાય છે ?
- (c) નીચેના પ્રશ્નોનો એક કે બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : 3
(i) 72નો નિયમ શું છે ?
(ii) જોખમ અને વળતર વચ્ચે શો સંબંધ છે ?
(iii) નાણાકીય વ્યવહાર સાથે સંકળાયેલ ઓછામાં ઓછા છ જોખમો જણાવો.
2. (a) વ્યાજ દરોના સામયિક માળખાની બજાર વિભાજન થીયરી, અપેક્ષાની પરિકલ્પના અને તરલતા પ્રીમિયમ થીયરી સમજાવો. 7
અથવા
ઊપજ વક્ર એટલે શું ? એક બોન્ડ પર પાકતી વખતે ઊપજ કેવી રીતે ગણવામાં આવે છે ?
- (b) કોઈપણ બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 4
(i) સ્થિર વ્યાજના દરો અને પરિવર્તનશીલ વ્યાજના દરો વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(ii) IS-LM મોડેલમાં નાણાકીય ક્ષેત્રમાં સ્થિતિ સ્થાપકતા કેવી રીતે સ્થાપવામાં આવે છે ?
(iii) લોનેબલ ફંડ થીયરીમાં વ્યાજના દરો કેવી રીતે નક્કી કરવામાં આવે છે ?

- (c) નીચેના પ્રશ્નોનો એક કે બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : 3
- (i) સંચાલિત વ્યાજ દર શું છે ?
- (ii) બેંક રેટ કરતાં 36 બેસીઝ પોઈન્ટ વધારે વ્યાજના દરે એક બેંક લોન આપે છે. જો બેંક રેટ 8%, 10% અને 13% હોય તો બેંક કેટલા વ્યાજના દરો વસૂલ કરશે ?
- (iii) બીડ અને પ્રસ્તાવ દર (offer rate) એટલે શું ?
3. (a) એક કિંમતનો નિયમ સમજાવો. 7
- અથવા**
- પ્રતિકૂળ પસંદગી અને નૈતિક સંકટની સમસ્યાઓ કેવી રીતે ઊભી થાય છે તે સમજાવો.
- (b) કોઈપણ બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 4
- (i) કાર્યક્ષમ બજાર પરિકલ્પનાનું મજબૂત સ્વરૂપ કયું છે ?
- (ii) નાણાકીય આર્બિટ્રેજ એટલે શું ?
- (iii) મૂડી મિલકત કિંમત મોડેલની બજાર રેખા સમજાવો.
- (c) નીચેના પ્રશ્નોનો એક કે બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : 3
- (i) મૂલ્યના હિસાબી માપ એટલે શું ?
- (ii) લેમન સમસ્યા જણાવો.
- (iii) ત્રિકોણાકાર આર્બિટ્રેજ એટલે શું ?
4. (a) ફોરવર્ડ કરારના ભાવ નિર્ધારણ અને તેના લક્ષણો સમજાવો. 7
- અથવા**
- ફ્યુચર કરાર વર્ણવો.
- (b) કોઈપણ બેના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 4
- (i) ઓપ્શન કરારના આયુષ્ય દરમ્યાન તેના ખરીદનાર માટે ઓપ્શન કરારની જુદી-જુદી સ્થિતિઓ વર્ણવો.
- (ii) કિંમત શોધ એટલે શું ?
- (iii) જ્યારે મુખ્ય જામીનગીરી ડિવિડન્ડ ચૂકવતો શેર હોય ત્યારે ઓપ્શન કરારની કિંમત માટે બે સમયના બાયનોમીઅલ ટ્રીની આકૃતિ દોરો.
- (c) નીચેના પ્રશ્નોના એક કે બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : 3
- (i) સ્ટ્રાઈક મૂલ્ય એટલે શું ?
- (ii) ફ્યુચર્સના મૂલ્યાંકન માટે કોસ્ટ ઓફ કેરી સિદ્ધાંતમાં કઈ પડતર ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે ?
- (iii) વોરંટ એટલે શું ?

5. ફક્ત સાચો વિકલ્પ દર્શાવો :

14

- (i) જો એક બોન્ડનો પાકવાનો સમય સાત વર્ષ હોય તો _____
(a) તે લાંબાગાળાનું સાધન છે. (b) તે ટૂંકાગાળાનું સાધન છે.
(c) તે ખૂબ જ લાંબાગાળાનું સાધન છે. (d) તે મધ્યમ સમયનું સાધન છે.
- (ii) નીચેનામાંથી કયું સાધન નાણા બજારમાં વપરાતું નથી ?
(a) સર્ટીફિકેટ ઓફ ડિપોઝીટ (b) બોન્ડ
(c) ટ્રેઝરી બિલ (d) વાણિજ્યપત્ર
- (iii) કંપની-Aના ઈક્વિટી શેર 80% ગેરંટી સાથે 10% વળતર આપે છે અને કંપની-Bના ઈક્વિટી શેર 50% ગેરંટી સાથે 20% વળતર આપે છે. સલામતીની દૃષ્ટિએ _____ કંપનીના શેરમાં રોકાણ કરવું જોઈએ.
(a) કંપની-B
(b) કંપની-A
(c) કંપની-A અથવા કંપની-B બેમાંથી કોઈ નહિ
(d) ઉપરનામાંથી કોઈ નહિ
- (iv) નાણાકીય વ્યવહારોમાં જોખમ મપાય છે.
(a) સમયમાં (b) સ્થળમાં
(c) સાધનમાં (d) આ બધા જ
- (v) એક બેન્ક એક વર્ષની ડિપોઝીટ પર 3%, ત્રણ વર્ષની ડિપોઝીટ પર 5% અને 10 વર્ષની ડિપોઝીટ પર 4% વ્યાજ આપે છે. વ્યાજના દરનું સમય માળખું રેખા _____ હશે.
(a) x અક્ષને સમાંતર (b) y અક્ષને સમાંતર
(c) સમયાંતરે વધતી (d) વધતી અને સમયાંતરે ઘટતી
- (vi) નીચેનામાંથી કયું સાધન જોખમમુક્ત વ્યાજના દરોની માહિતી પૂરી પાડે છે ?
(a) ડિબેન્ચરો (b) બાંધી મુદતની થાપણ
(c) ટ્રેઝરી બિલ્સ (d) સર્ટીફિકેટ ઓફ ડિપોઝીટ
- (vii) નીચેનામાંથી વ્યાજના દરોનું સમય માળખું કોણ સમજાવે છે ?
(a) તરલતા પસંદગી થીયરી (b) અપેક્ષાઓની થીયરી
(c) કોસ્ટ ઓફ કેરી થીયરી (d) પરંપરાગત થીયરી
- (viii) જો અર્થતંત્રમાં વ્યાજનો દર 10% હોય અને વાસ્તવિક વ્યાજનો દર 4% હોય, તો નોમિનલ વ્યાજનો દર હોવો જોઈએ
(a) 6% (b) 14%
(c) 7% (d) 10%

- (ix) જો USD 1 = ₹ 56 અને GBP 1 = USD 2.5 હોય તો ત્રિકોણાકાર આર્બિટ્રેજને કારણે
- (a) GBP 1 = ₹ 100 (b) GBP 1 = ₹ 156
- (c) GBP 1 = ₹ 140 (d) GBP 1 = ₹ 180
- (x) એક ડીપ ડિસ્કાઉન્ટ બોન્ડની મૂળકિંમત ₹ 1000 છે. તે પ્રાથમિક બજારમાં _____ ભાવે વેચી શકાય.
- (a) ₹ 900 (b) ₹ 1000
- (c) ₹ 1100 (d) ₹ 1001
- (xi) એક સોદો કરનાર ઓપ્શનના બજારમાં પુટ ઓપ્શન ખરીદે છે. જો તે ઓપ્શનનો અમલ કરે તો તે _____
- (a) મુખ્ય જામીનગીરી ખરીદશે.
- (b) મુખ્ય જામીનગીરી વેચશે.
- (c) મુખ્ય જામીનગીરીમાં કોઈ સોદો નહિ કરે.
- (d) ઓપ્શન પૂરો થવા દેશે.
- (xii) ડેરીવેટીવ કરાર એ _____ નું સાધન છે.
- (a) નાણાબજાર (b) આંતરરાષ્ટ્રીય બજાર
- (c) દેવાં બજાર (d) આમાંથી કોઈ નહિ
- (xiii) કોલ ઓપ્શનની સ્ટ્રાઈક કિંમત 13.25 છે અને તેના જીવન દરમ્યાન તેની સ્પોટ કિંમત 13.50 હતી તો, ઓપ્શન
- (a) ખરીદનાર માટે ઈન ધ મની (b) રાઈટર માટે ઈન ધ મની
- (c) ખરીદનાર માટે આઉટ ઓફ મની (d) રાઈટર માટે એટ ધ મની
- (xiv) ફ્યુચર માર્કેટમાંથી સોદા કરનાર _____ રીતે બહાર નીકળી શકે છે.
- (a) વિરુદ્ધ કરાર કરીને
- (b) મુખ્ય જામીનગીરીમાં સોદો પૂરો કરીને
- (c) (a) અને (b) બંને
- (d) (a) અથવા (b) બંનેમાંથી કોઈ નહિ

Seat No. : _____

NN-105

December-2015

M.Com., Sem.-I

401 : Financial Economics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures to the right indicate marks of the questions.

1. (a) Describe in brief the structure of the Financial Markets. **7**

OR

Outline the characteristics of the Money Market.

- (b) Answer any **two** in brief : **4**

- (i) What is meant by risk and uncertainty ?
(ii) What is the difference between present value and future value ?
(iii) What impact does the frequency of compounding has on returns ?

- (c) Answer the following in **one** or **two** sentences : **3**

- (i) What is the rule of 72 ?
(ii) What is the relationship between risk and reward ?
(iii) Name at least six different risks related to financial transactions.

2. (a) Explain the market segmentation theory, expectations hypothesis and liquidity premium theories of term structure of interest rates. **7**

OR

What is a yield curve ? How is the yield to maturity calculated for a bond ?

- (b) Answer any **two** of the following in brief : **4**

- (i) Differentiate between fixed interest rates and flexible interest rate.
(ii) How is equilibrium in the monetary sector established in the IS-LM model ?
(iii) How are interest rates decided under loanable fund theory ?

- (c) Answer the following in **one** or **two** sentences. 3
- (i) What are administered interest rates ?
 - (ii) A loan is offered by a bank at an interest rate 36 basis point above the base rate. What interest rate would the bank charge if the base rates were 8%, 10% or 13% ?
 - (iii) What are bid and offer rates ?
3. (a) Explain the law of one price. 7
- OR**
- Explain how the problems of adverse selection and moral hazard arise.
- (b) Answer any **two** in brief : 4
- (i) What is the strong form of efficient market hypothesis ?
 - (ii) What is financial arbitrage ?
 - (iii) Explain the market line of capital asset pricing model.
- (c) Answer the following in **one** or **two** sentences : 3
- (i) What is meant by accounting measures of value ?
 - (ii) State the lemon's problem.
 - (iii) What is meant by triangular arbitrage ?
4. (a) Explain characteristics and pricing of a forward contract. 7
- OR**
- Describe a futures contract.
- (b) Answer any **two** in brief : 4
- (i) Describe the various positions that an options contract can have during its life for the buyer of the contract.
 - (ii) What is price discovery ?
 - (iii) Draw the diagram for a two time period binomial tree for the price of an options contract where the underlying is a dividend paying share.
- (c) Answer the following in **one** or **two** sentences : 3
- (i) What is strike price ?
 - (ii) What are the costs considered in cost of carry theory of futures pricing ?
 - (iii) What are warrants ?

5. Write only the correct option :

14

- (i) If the maturity period of a bond is seven years, then it will be
(a) A long term instrument (b) A short term instrument
(c) A very long term instrument (d) Medium term instrument
- (ii) Which of the following is not used in the money market ?
(a) Certificate of deposit (b) Bond
(c) Treasury bill (d) Commercial paper
- (iii) Equity share of company A give 10% return with 80% guarantee and those of company B give 20% return with 50% guarantee. From safety point of view investment should be made in shares of
(a) Company B
(b) Company A
(c) Neither in Company A nor in Company B
(d) None of the above
- (iv) Risks in financial transactions are measured
(a) Over time (b) Over space
(c) Over instruments (d) All of the above
- (v) A bank offers 3% interest for one year deposit, 5% for three year deposit and 4% for 10 year deposit. The interest rate term structure line would be
(a) Parallel to x axis
(b) Parallel to y axis
(c) Rising over time
(d) Rising and then falling over time
- (vi) Which of the following instruments provides information about risk free interest rates ?
(a) Debentures (b) Fixed deposits
(c) Treasury bills (d) Certificate of deposits
- (vii) Which of the following explains the term structure of interest rates ?
(a) Liquidity preference theory (b) Expectations theory
(c) Cost of carry theory (d) Classical theory
- (viii) If the inflation rate in an economy is 10% and the real interest rate is 4%, then the nominal interest rate should be
(a) 6% (b) 14%
(c) 7% (d) 10%

- (ix) If USD 1 = ₹ 56 and GBP 1 = USD 2.5, then due to triangular arbitrage
- (a) GBP 1 = ₹ 100
 - (b) GBP 1 = ₹ 156
 - (c) GBP 1 = ₹ 140
 - (d) GBP 1 = ₹ 180
- (x) A deep discount bond has a face value of ₹ 1000. It can be sold in the primary market at a price of
- (a) ₹ 900
 - (b) ₹ 1000
 - (c) ₹ 1100
 - (d) ₹ 1001
- (xi) A trader in an option's exchange buys a put option. If it exercises the option, then it will
- (a) Buy the underlying
 - (b) Sell the underlying
 - (c) Not trade in the underlying
 - (d) Will let the option expire
- (xii) A derivative contract is an instrument of
- (a) Money market
 - (b) International market
 - (c) Debt market
 - (d) None of the above
- (xiii) The strike price of a call option was 13.25 and during its life the spot price was 13.50, then the option was
- (a) in the money for the buyer
 - (b) in the money for the writer
 - (c) out of the money for the buyer
 - (d) at the money for the writer
- (xiv) A player can exit the futures market by
- (a) entering into a reverse contract
 - (b) executing the trade in the underlying
 - (c) both (a) and (b)
 - (d) neither (a) nor (b)
-